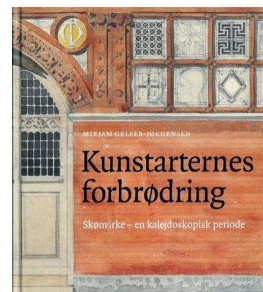

TEKST: LISELOTTE LARSEN, BIBLIOTEKAR GRUNDTVIG-BIBLIOTEKET

Skønvirke

Mirjam Gelfer-Jørgensen har skrevet om skønvirke. En moppedreng af et skønt værk, som kommer rundt om bevægelsen som kunst, samfundsstrømning, kvindedebat, arkitektur, boligindretning, håndarbejde. Skønvirke ligger i perioden 1880-1910, henter inspiration fra den engelske arts and crafts-bevægelse og er forløberen for det *Danish design*. Danmark er kendt for i udlandet. Bogen har et kapitel om de grundtvigske kvinder i kunsten. Kvinderne var henvist til at dyrke kunsten, når familieforpligtelserne gav mulighed, det blev tit de nære motiver, der optog. De forsøgte dog at slå dørene ind på Kunstakademiet og søgte anerkendelse på lige fod med mandlige kunstnere og kunsthåndværkere. Fra perioden kendes indtil flere kvindelige møbelsnedkere, hvis arbejder stod højt i kurs. Værkets billedside byder på en svimlende overdådighed af vaser, møbler, brocher og broderier.

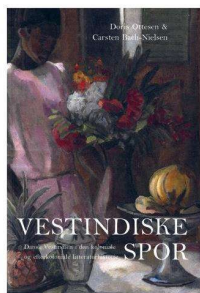
Titel / Kunstarternes forbrødring – Skønvirke, en kalejdoskopisk periode
Forfatter / Mirjam Gelfer-Jørgensen
Sidetæl / 527 sider
Pris / 499,95 kr.
Forlag / Strandberg Publishing 2020

UNDER TROPESOL

Efter 100-års jubilæet i 2017 véd alle, at Dansk Vestindien har en historie. At Danmark var kolonimagt på øerne i en lang årrække fra 1672 til salget af øerne til USA i 1917, hvor Dansk Vestindien blev til Jomfruøerne. Men at øerne også har en *litteraturhistorie*, er måske knap så kendt. Det råder Doris Ottesen og Carsten Bach-Nielsen bod på. Med elskværdig omsorg tages læseren med på rejse gennem knaldkulørte romaner, der viser sig at indeholde vægtige kilder til livet på øerne. Vi guides til forståelse af en natur, et klima og en kultur, der for mange af de udsendte danskere var katastrofalt forskellig fra det, de kendte hjemmefra.

Amourøse affærer forklarer, at der på øerne var en myriade af kulører og dermed standsforskelle – blanke, sorte, frikulørte, mulatter og alt derimellem – med tilhørende uskreven etikette for omgang med hinanden. Ellers foretagsomme danskere blev sært dvaske i varmen, og den bekvemme slaveordning gjorde tilværelsen paradisisk henslængt. Dog, enkelte af de medfølgende hustruer slog sig på at skrive romaner om livet derude.

Lucie Hørlyk, datter af højskoleforstander Ludvig Koch, kom i 1892 som nygift

Titel / Vestindiske spor – Dansk Vestindien i den koloniale og efterkoloniale litteraturhistorie
Forfatter / Doris Ottesen og Carsten Bach-Nielsen
Sidetæl / 338 sider, illustreret
Pris / online-pris 238 kr.
Forlag / Syddansk Universitetsforlag 2020

til Skt. Croix. Lucies udkårne havde ikke stort andre valgmuligheder end at søge embede i Dansk Vestindien. Han var tidligt blevet forældreløs og en større arv bevirkede, at han ikke fik strammet ballerne på jura, men dimitterede med en eksamen, der var for ringe til et solidt embede hjemme. I Caribien kunne han klare sig og forsørge familien som politiassistent, postmester med mere. Der var ikke mange konkurrerende ansøgere til embedet. Allerede 1903 døde han af tyfus, og Lucie rejste hjem til forældrene, 33 år gammel med to børn. Uden uddannelse, med en beskeden enkepension. Deres historie var ikke meget forskellig fra andre udsendtes. Gennem årene på de caribiske øer var Lucie en fordomsfri iagttagere, skrev småting til kommodekuffen og senere artikler i aviser og blade. Men nu trådte hun i karakter som forfatter. Hendes første bog *Under tropesol*, fra 1907, skildrer eksotiske omgangsformer, fremmedartede steder og umulig kærlighed. Den blev et hit i Danmark, hvor man allerede længe havde diskuteret øernes fremtid.

Når Ottesen og Bach-Nielsen dykker ned i skønlitteraturen, fortæller de ikke blot en god historie. De er mestre i at underholde og godt gammeldags folkeoplyse på én og samme tid. Gennem litteraturhistorien lægges brikker til puslespillet: Hvorfor det gik skævt derude? Hvorfor accepterede vi danske slaveriet? Hvorfor arbejdede vi ikke på at sætte befolkningen i stand til at udnytte egne evner og naturens rigdomme til fælles bedste? Svarene er mangeartede. Og litteraturen, skrevet af dem, der boede og arbejdede i Dansk Vestindien, bidrager væsentligt til at nuancere synet på kolonitiden.